

Član VIII

Ovaj Dogovor, pošto ga odobri Kongres narodnih deputata Ruske Federacije, postaje deo (poseban odeljak) Ustava Ruske Federacije. Izmene i dopune u ovaj odeljak Ustava Ruske Federacije unose se uz saglasnost republika u sastavu Ruske Federacije koje su potpisale ovaj Dogovor.

Svaka republika u sastavu Ruske Federacije zadržava za sebe pravo kako na potpisivanje postojećeg Dogovora tako i na regulisanje svojih odnosa u pogledu razgraničenja ovlašćenja s federalnim organima vlasti i u skladu sa Ustavom Ruske Federacije.

U Moskvi,

13. marta 1992. godine

Usaglašeno i parafirano od strane ovlašćenih predstavnika:

Ruske Federacije, Sovjetske Socijalističke Republike Adigeja, Republike Baškortostan, Burjatske Sovjetske Socijalističke Republike, Republike Gornji Altaj, Republike Dagestan, Kabardino-Balkalske Republike, Republike Kalmikija-Haljing Tangč, Republike Karačajevo-Čerkesija, Republike Karelijkomi, Sovjetske Socijalističke Republike, Republike Mari-Jel, Mordovske Sovjetske Socijalističke Republike, Severo-Osetinske Sovjetske Socijalističke Republike, Republike Saha (Jakutija), Republike Tatarstan, Republike Tuva, Udmurske Republike, Republike Hakasija, Čuvaške Republike, Republike Čečeno-Ingušetija.

Preveo

D. Prodanović

H R O N I K A

Handwritten signature
Red checkmark

NAUČNO NASLEDE PRAVNOG FAKULTETA U BEOGRADU
OD 1841. DO 1941. GODINE

Simpozijum organizovan 9. i 10. aprila 1992. godine

Na Pravnom fakultetu u Beogradu je 9. i 10. aprila 1992. održan simpozijum pod nazivom »Naučno nasleđe Pravnog fakulteta u Beogradu od 1841. do 1941. godine«. Kako je u pozdravnoj reči istakao dekan Fakulteta, prof. dr Obrad Stanojević, ovo je još jedna manifestacija kojom Fakultet obeležava stopedesetogodišnjicu postojanja. On je podsetio da se o istoriji prava i pravne nauke u Srbiji može govoriti i iz duže istorijske perspektive, jer su koreni dublji i sežu u vreme daleko pre osnivanja Pravnog fakulteta. Međutim, organizator se ograničio na period od osnivanja Fakulteta, jer to označava početak sistematskog obrazovanja pravnika i stvaranja uslova za razvoj srpske pravne nauke.

Učesnicima su predočena dva nadahnuta uvodna izlaganja.

Prof. dr Stevan Vračar je u svojoj reči »Dostojnici dragocene naučne baštine« ukazao na tri glavne vertikale srpske pravne nauke. To su, po njemu, liberalizam, demokratizam i evropeizam. Razvijajući ovu svoju ideju, zaključio je da su i to razlozi zbog kojih bi trebalo što više istraživati baštinu, kako bi se ublažile posledice dugogodišnjeg ideološkog potiskivanja.

Prof. dr Dragaš Denković, drugi uvodničar, sa temom »Prilog proučavanju uloge profesora Pravnog fakulteta u Beogradu u borbi za slobodu naučne misli«, napravio je kratku ekskurziju po istorijatu borbe za slobodu misli i stvaranja koju su vodili profesori Fakulteta. Opisao je stradanja mnogih među njima od samog osnivanja Liceja, kasnije na Velikoj školi i Pravnom fakultetu, ne samo do 1941. godine, već do danas. Pomenuo je uglavnom sve nastavnike koji su u toku svog radnog veka zbog profesionalnog ili političkog delovanja ibili proganjani i, najčešće, gubili službu. Spisak se pokazao dužim nego što smo očekivali

Prof. dr Miroljub Labus je kritički prikazao »Doprinos Ljubomira Dukanca statistici privrednih kriza«, ukazujući na vredan istraživački doprinos razumevanju privrednih ciklusa u predratnoj Jugoslaviji dat u radu »Indeksi konjunktornog razvoja Jugoslavije 1919—1941«. Dukancac je pokazao da je spoj istorijskog ponavljanja problema, empirijske građe i statističke analize, neophodan put ka ozbiljnom i stručnom istraživanju ekonomskih odnosa i zakona.

Prema mišljenju asist. mr Gordane Ilić-Popov, koje je iznela u radu »Osvrt na knjigu Ljubomira Dukanca: Osnovni problemi porezivanja«, Dukancac je kao mladi asistent-volonter ovom knjigom ostavio dubokog traga ne samo u srpskoj nauci o porezima, već i šire, te sa svim kvalitetima koji krasi ovu monografiju (jasan i koncizan stil, istorijski i uporedni metod uz davanje kritičkog osvrt na iznete teorije), ona predstavlja vrhunski domaći finansijske i, pre svega, poreske nauke u Srbiji u periodu pre II sv. rata.

Prof. dr Svetislav Taboroši je najpre objasnio razloge izrade referata »Dr Milan Stojadinović«, a zatim je rekao da se Stojadinović u svojim radovima, a i kao ministar finansija zalagao za princip uravnoteženog budžeta, koji je iz aspekta tadašnje međunarodne klime bio zastareo, ali je daleko više odgovarao razvojnim i organizacionim potrebama jugoslovenske države toga vremena. Iz ovog referata omogućuje nam se da sagledamo i drugu stranu ličnosti i rada dr Stojadinovića, koja je do sada iz raznih razloga bila potisnuta.

Doc. dr Emilija Vukadin je za »Ekonomsku politiku Mihaila Vujića (Načela narodne ekonomije-ekonomska politika)« rekla da je ovo najznačajnije delo profesora narodne ekonomije na Velikoj školi u periodu 1879—1887. godine. U pronalaženju najboljeg načina za proces industrijalizacije Srbije, prof. Vujić je koristio komparativni metod, pledirajući za preuzimanje modela industrijskog razvoja zapadnoevropskih zemalja, zasnovanog na teoriji evolucije, odnosno postepenog napredovanja. Pored ostalog, isticao je značaj pravne države, smatrajući da ona treba da podstiče privatnu inicijativu, javno blagostanje, javni poredak i javno obrazovanje.

Ovaj simpozijum je doneo svega dva referata iz oblasti sociologije, te je rad asist. mr Aleksandra Molnara »Pravni fakultet u Beogradu i recepcija sociološkopravnih tradicija u Jugoslaviji između dva svetska rata« na lep način popunio ovu prazninu. On je dao pregled najznačajnijih obeležja jugoslovenske sociološkopravne tradicije, onako kako se pojavljuje kod Valtazara Bogišića, nakon čega ova obeležja upoređuje sa karakteristikama sociologije prava, koje su na Pravnom fakultetu u Beogradu počeli da konstituišu, pre svih Đorđe Tasić, Božidar Marković,

Jovan Đorđević i Radomir Lukić, i iznosi rezultate ove komparacije.

Dr Dragan Subotić je u referatu »Sreten Vukosavljević kao osnivač sociologije sela« ukazao na opus ovog profesora, svrstavajući ga pored M. Mirkovića, M. Kostića, M. Avramovića, Đorđa Tasića i ostalih pionira predratne sociologije, u osnivače ruralne sociologije kao samostalne sociološke discipline.

Na kraju su i prof. dr Stevan Lilić i prof. dr Dragoljub Popović rekli nekoliko reči o nastanku i radu Biblioteke Pravnog fakulteta u Beogradu, kao o jednoj posebnoj i nezaobilaznoj instituciji ovog fakulteta, bez koje se njegov rad ni ranije a ni danas ne bi mogao zamisliti i predložili su da se Biblioteci Pravnog fakulteta u Beogradu da ime Svetislava Božovića Čabe, kao uspomena na njegov lični doprinos radu Biblioteke.

Pošto su saslušani kraći prikazi referenata, organizovana je rasprava. U njoj su učestvovali: prof. dr Stevan Vračar, prof. dr Dragoljub Popović, prof. dr Danilo Basta, doc. dr Mirjana Todorović, prof. dr Stevan Lilić, doc. dr Ljiljana Radulović, prof. dr Božidar Marković, prof. dr Jelena Danilović, prof. dr Dragan Stanimirović i doc. dr Radmila Vasić.

Neka nam na kraju bude dozvoljeno da iznesemo i neke svoje utiske. Simpozijum je, za nas najmlađe, bio veliki čas istorijata pravne misli u Srbiji, na kome smo čak i prvi put čuli neka »nova« imena, ili smo ih doživeli u drugačijoj svetlosti. To smatramo podsticajem da svako od nas istraži bar istorijat svog predmeta, kako bi se upoznao ne samo sa imenima i sudbinama ljudi, već i sa putevima kojima se razvijalo pravo i pojedine njegove grane, kao i pravna nauka i nauka o pravu na ovim našim prostorima. U tom smislu dugujemo zahvalnost organizatoru i referentima i verujemo rečima dekana da će uprava Fakulteta naći način da radove i objavi. Žalimo, međutim, što se nisu odazvali u jednakoj meri nastavnici svih grana prava (pogotovo krivičari i civilisti), kao što su se, na primer, odazvali nastavnici koji se bave teorijom prava ili pravnom istorijom. Imamo naročito u vidu najstarije aktivne profesore, čija naučna zrelost svakako da je mogla da doprinese još višem nivou simpozijuma. Ne možemo se oteti utisku da su učestvovali (uz časne izuzetke) kolege iz srednje i mlađe generacije. Žalimo i što, zbog opšte situacije, nije bilo više kolega iz drugih sredina, čime bi ocena o delima naših uvažanih profesora kao i o baštini našeg fakulteta bila potpunija, jer bismo stekli jasniju sliku o njihovom naučnom uticaju na ovim prostorima, koji svakako da nije bio mali.

Goran SVILANOVIĆ
Dobrosav MILANOVIĆ